

Bildningsbarometern 2025

Isak Vento Jonas Schauman Selma Kaarakainen Julia Rintala

11 november 2025

BAROMETERN

Svenska
kulturfonden

Bakgrund: Fritt bildningsarbete i Finland

- ▶ Har funnits i Finland sedan 1800-talet: syftade till att utbilda arbetare och landsbygdsbefolkning.
- ▶ Första lagstiftningen för folkhögskolor och medborgarinstitut på 1920-talet → statlig finansiering.
- ▶ Ej styrt av statliga läroplaner – utbildningen utgår från lokala/regionala behov. Läroplaner ofta *kompetensbaserade* som möjliggör erkännande av kunnande.
- ▶ Undantag utgör t.ex. ifråga om folkhögskolåret och integrationsutbildning där det finns nationella läroplansgrunder.
- ▶ Kursutbud främjar sysselsättning, kompetenshöjning och integration.
- ▶ Stödjer livslångt och kontinuerligt lärande inom alla åldrar.

Läroanstalter och organisering

- ▶ Fem olika läroanstalter
 - ▶ **Medborgarinstitut** – lokala kurser; ofta kommunala (27 sv./tvåspråkiga)
 - ▶ **Folkhögskolor** – internatskolor, längre utbildningar (11 svenskspråkiga)
 - ▶ **Sommaruniversitet** – högskolekurser och fortbildning (1 svenskspråkigt, 1 tvåspråkigt)
 - ▶ **Idrottsutbildningscenter** – främjar idrott och hälsa (2 svenskspråkiga)
 - ▶ **Studiecentraler** – samarbetar med föreningar och förbund (1 svenskspråkig)
- ▶ Ca 3 000 lärare + 150 administratörer inom svenskspråkig fri bildning.
- ▶ Statsandelar 57–65 % samt kursavgift; vissa utbildningar (t.ex. integration, folkhögskolor för läropliktiga) 100 %.
- ▶ Studiesedlar subventionerar avgifter för särskilda målgrupper.

Bildningsbarometern 2025

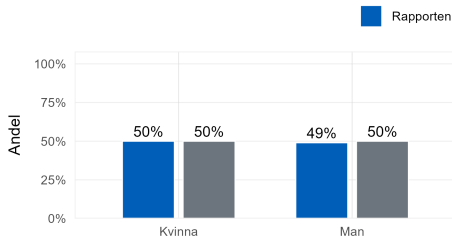
- ▶ **Bildningsbarometern** kartlägger finlandssvenskarnas värderingar om utbildning, kunskap i samhället och synen på teknologisk utveckling och AI, med särskilt fokus på fria bildningens läroinrättningar i Svenskfinland.
- ▶ **Genomförande:** Institutet för samhällsforskning vid Åbo Akademi på uppdrag av Bildningsalliansen; mätningen upprepas regelbundet för att följa opinionen kring vuxnas lärande och fri bildning över tid.
- ▶ **Syfte och användning:** Rapporten fungerar som kunskapsunderlag om opinionen kring kunskap, livslångt lärande och fri bildning, samt belyser aktuella frågor som användningen av AI.

Om mätningen

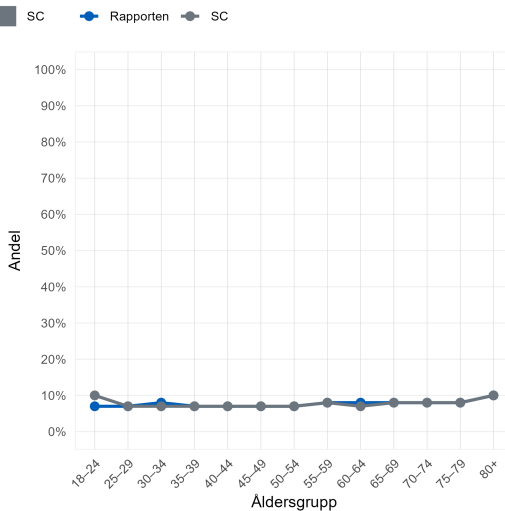
- ▶ **Undersökningens omfattning:** 2101 svar av 5000 tillfrågade (42 % svarsfrekvens), via den finlandssvenska medborgarpanelen Barometern ($\approx$ 7900 svenskspråkiga i åldern 18+), datainsamling 16.6–7.7.
- ▶ **Statistisk tillförlitlighet:** Osäkerhet ca $\pm 2,2$ %; materialet viktat efter kön, ålder, region och utbildning för representativitet; avrundningar kan leda till totalsummor strax under eller över 100 %.

Respondenterna i jämförelse med befolkningen

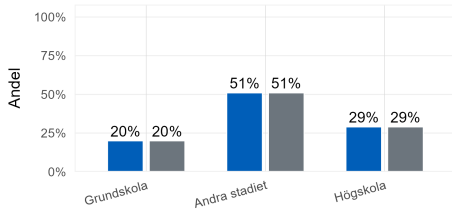
Könsfördelning

Åldersfördelning

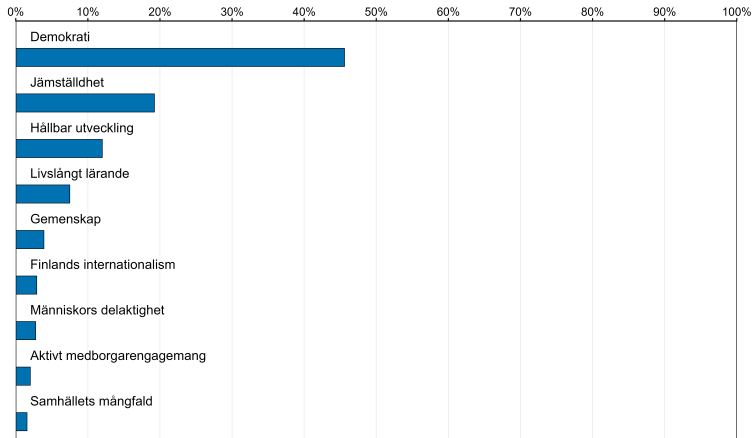
Utbildningsgrad

Vilket av följande bör stödjas med offentliga medel? Andel som anger respektive område som viktigast

Demokrati viktigaste prioriteringen

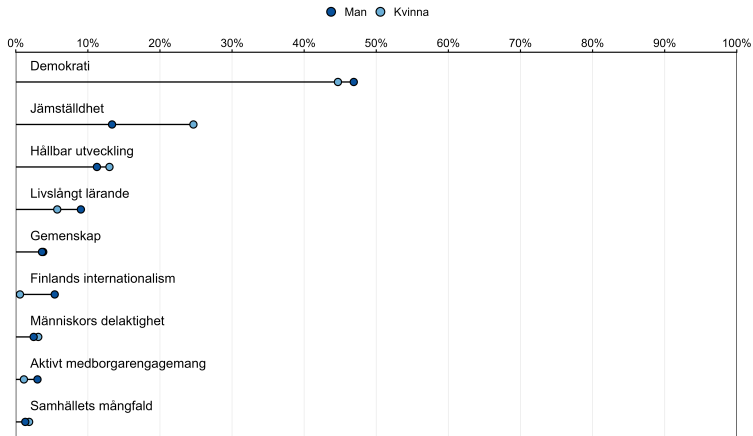
- ▶ Nästan hälften av finlandssvenskarna tycker demokrati är det viktigaste att stödja med offentliga medel.
- ▶ Jämställdhet prioriteras etta av en knapp femtedel, hållbar utveckling av var åttonde.
- ▶ Samhällets mångfald, aktivt medborgarengagemang och delaktighet prioriteras minst.

Vilket av följande bör stödjas med offentliga medel? - enligt kön

Skillnader och likheter mellan kvinnor och män

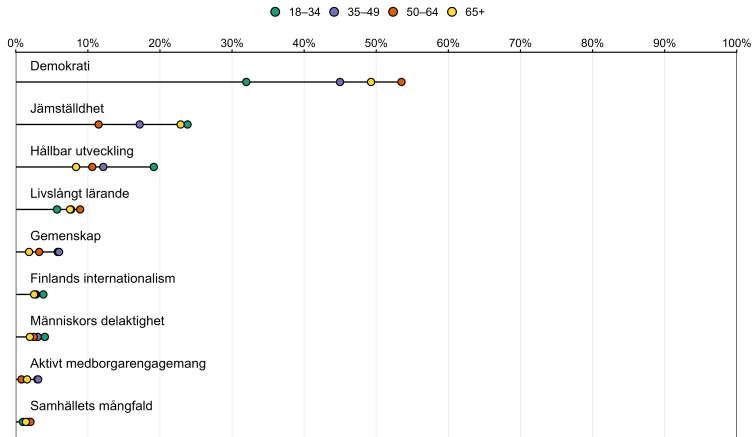
- ▶ Kvinnor betonar något oftare jämställdhet och hållbar utveckling.
- ▶ Män betonar i något högre grad demokrati, livslångt lärande och internationalism.
- ▶ Ingen eller mycket liten skillnad mellan män och kvinnor gällande samhällets mångfald och gemenskap.

Vilket av följande bör stödjas med offentliga medel? - enligt åldersgrupp

De äldsta och yngsta prioriterar mest olika – men inte alltid

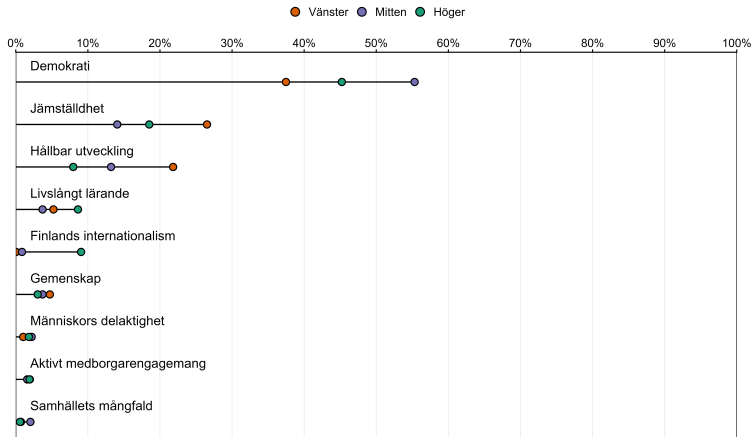
- ▶ De äldsta prioriterar oftare stödjande av demokratin med offentliga medel än framför allt de yngsta.
- ▶ Jämställdhet prioriteras oftare högst av de äldsta och yngsta.
- ▶ Hållbar utveckling prioriteras oftast av de yngsta och minst av de äldsta.

Vilket av följande bör stödjas med offentliga medel? - enligt ideologisk orientering

Vänster-, mitten- och högerorienterade prioriterar olika

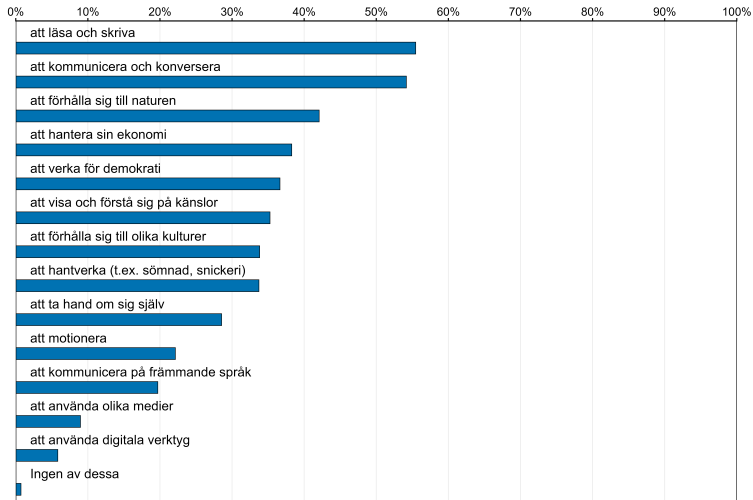
- ▶ Den politiska mitten prioriterar oftare demokrati – över hälften – än höger- och vänsterorienterade.
- ▶ Jämställdhet och hållbar utveckling prioriteras oftare av vänsterorienterade än mitten- och högerorienterade.
- ▶ Internationalism prioriteras oftare bland högerorienterade – lika mycket eller mer än hållbar utveckling eller livslångt lärande bland högerorienterade.

Jag är orolig för att följande färdigheter minskar i Finland

Försämrade läs- och skrivfärdigheter oroar mest

- ▶ Finlandssvenskar är mest oroliga för att läs- och skrivkunnigheten och färdigheterna kommunicera och konversera minskar.
- ▶ Man oroar sig också över att färdigheterna att förhålla sig till naturen och att hantera sin ekonomi minskar.
- ▶ Finlandssvenskar oroar sig minst för att färdigheterna att använda digitala verktyg och olika medier minskar.

Ta ställning till följande påståenden

Finlandssvenskar vill stödja universell möjlighet till utbildning

- ▶ Starkt stöd för möjlighet till utbildning och utveckling, oberoende av sina förutsättningar.
- ▶ En majoritet tycker att allmänbildningen har försämrats.
- ▶ Finlandssvenskarna: Samhällsmodellen i Finland vilar på utbildning och kultur.

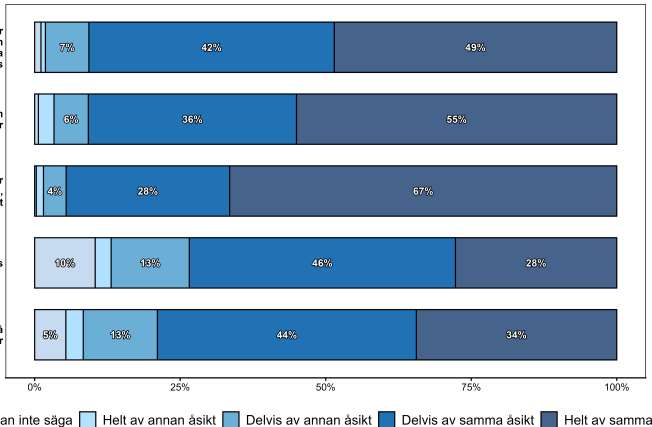
Staten ska stödja möjligheten för personer utanför arbetslivet (t.ex. arbetslösa och pensionerade) att utbilda sig och utveckla sin kompetens

Integreringen av invandrare ska stödjas genom att erbjuda utbildningsmöjligheter

Finland måste se till att människor har möjlighet att utveckla sig, oavsett bakgrund, bostadsort, ålder eller förmögenhet

Finländarnas allmänbildning har försämrats

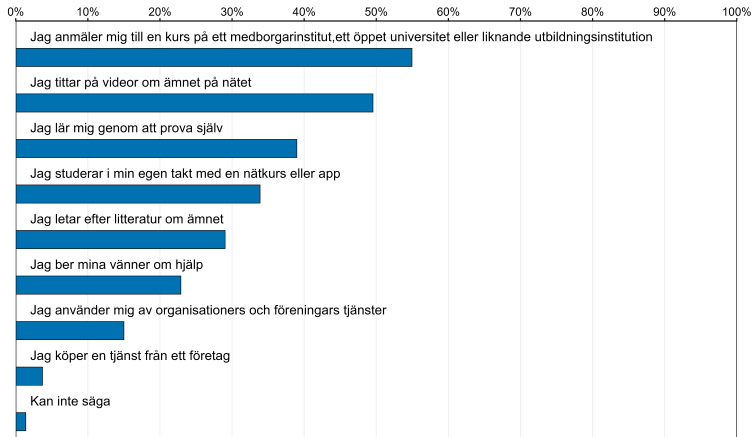
Det finska välfärdssamhället bygger på utbildning och kultur

Då du vill lära dig något nytt, hur går du tillväga?

Kurs det vanligaste sättet att lära sig, nätet också populärt

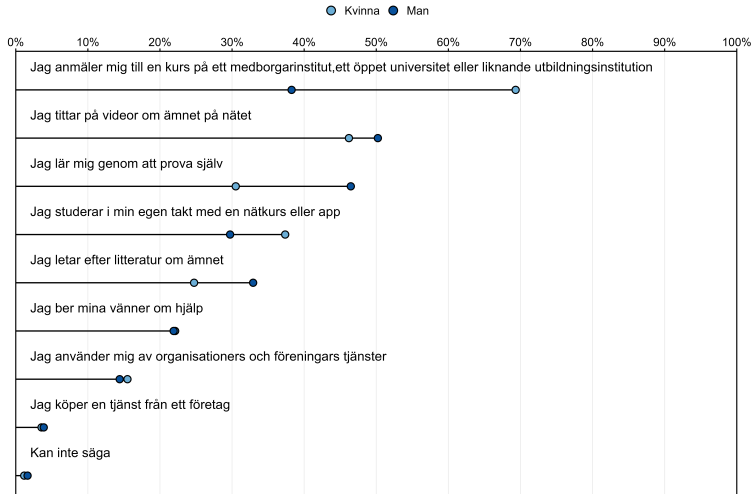
- ▶ Finlandssvenskar söker ny kunskap oftast genom att gå en kurs.
- ▶ Videor på nätet och att studera genom en app är också allmänna sätt att lära sig.
- ▶ Få köper en tjänst av ett företag då de vill lära sig.

Då du vill lära dig något nytt, hur går du tillväga? - enligt kön

Skillnader mellan kvinnor och män i vilja att lära sig

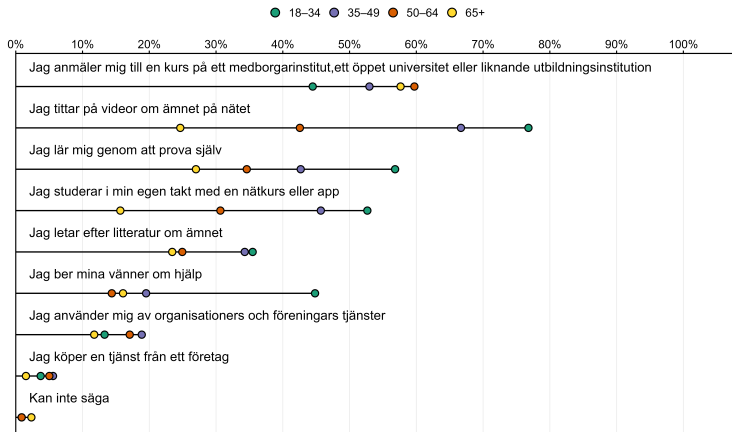
- ▶ Kvinnor anmäler sig mycket oftare till en kurs då de vill lära sig något nytt.
- ▶ Män lär sig oftast genom att titta på video på nätet eller prova själv och först i tredje hand anmäler de sig till en kurs.
- ▶ Kvinnor och män ber lika ofta sina vänner om hjälp för att lära sig något nytt.

Då du vill lära dig något nytt, hur går du tillväga? - enligt åldersgrupp

Äldsta lär sig på kurs, yngsta genom videor

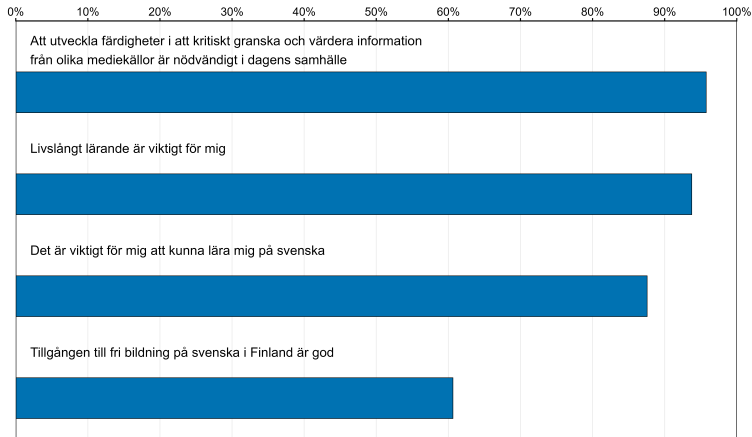
- ▶ De äldsta grupperna anmäler sig oftast till en kurs för att lära sig något nytt.
- ▶ De yngsta titta på videor på nätet, provar själv och studerar genom en app om de vill lära sig något nytt.
- ▶ Anmäla sig till en kurs är först på femte plats för de yngsta.

Påståenden om livslångt lärande och fri bildning i Finland. Andel som håller med

Svenskfinland enstämmigt om vikten av kritisk mediekunskap och livslångt lärande

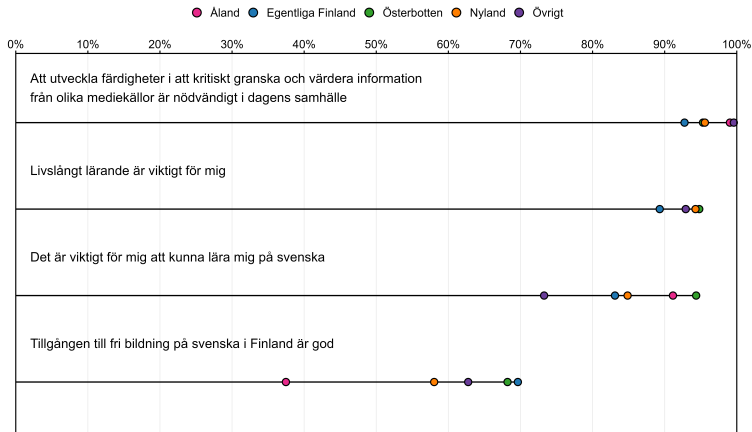
- ▶ Nästan alla håller med om att det är nödvändigt att lära sig kritiskt granska information och mediekällor.
- ▶ Livslångt lärande och att kunna lära sig på svenska anses också viktiga.
- ▶ En tredjedel anser att tillgången till bildning på svenska inte är god.

Påståenden om livslångt lärande och fri bildning i Finland. Andel som håller med - enligt region

Regionala skillnader i vikten att kunna lära sig på svenska och tillgången till bildning på svenska

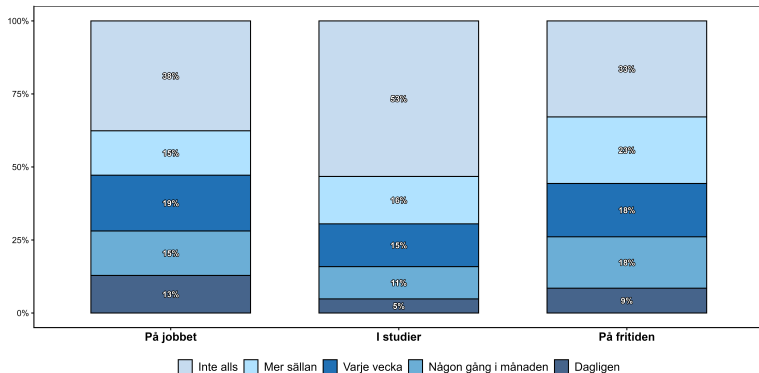
- ▶ I "språköarna" anser man det mindre viktigt än i de andra regionerna att kunna lära sig på svenska.
- ▶ I Österbotten och på Åland anser man det viktigast att kunna lära sig på svenska.
- ▶ På Åland är man mest kritisk till tillgången till bildning på svenska i Finland.

Hur ofta använder du AI (artificiell intelligens) i din vardag?

AI-användning vanlig i vardagen

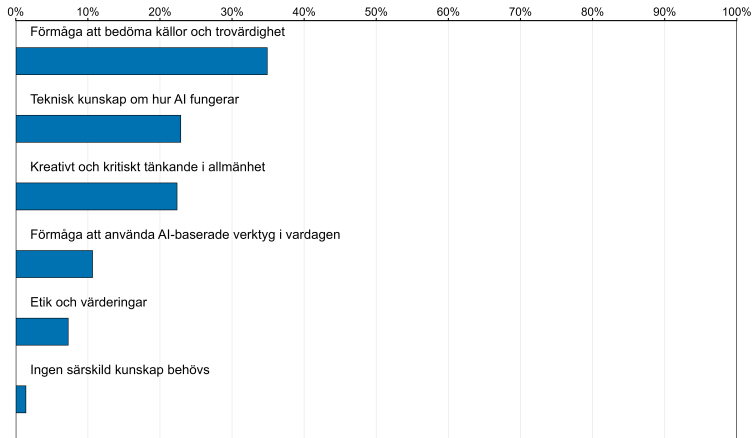
- ▶ De flesta använder AI åtminstone någon gång – mest på jobbet och på fritiden.
- ▶ Det dagliga bruket av AI är vanligast på jobbet och mer sporadiskt på fritiden eller i studier.

Viktigaste kunskaperna för ett AI-samhälle

Svenskfinland lyfter källkritik och teknisk kunskap som viktigaste

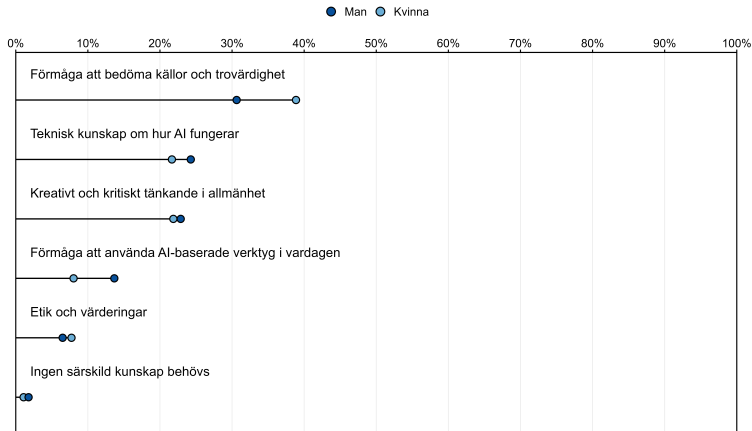
- ▶ Var tredje finlandssvensk tycker förmåga att bedöma källor och trovärdighet är den viktigaste kunskapen för ett AI-samhälle.
- ▶ En fjärdedel anser teknisk kunskap om hur AI fungerar vara viktigast.
- ▶ Kreativt och kritiskt tänkande i allmänhet får också stöd.

Viktigaste kunskaperna för ett AI-samhälle. - enligt kön

Kvinnor prioriterar källkritik, män oftare tillämpbarhet

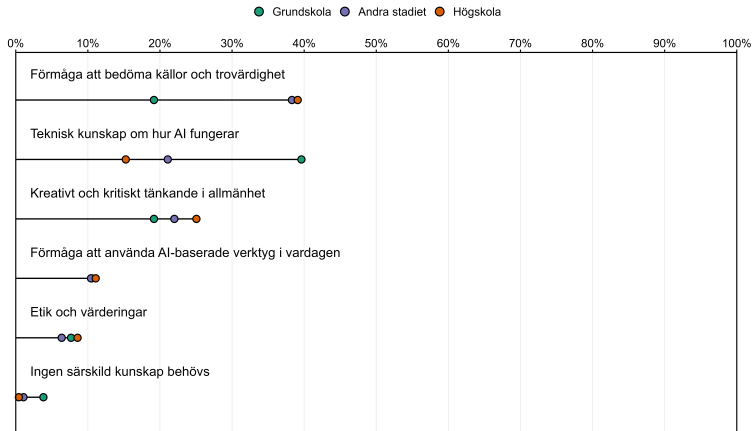
- ▶ Kvinnor prioriterar oftare förmåga att bedäma källor och trovärdighet än män som den viktigaste kunskapen.
- ▶ Män anser oftare att förmåga att använda AI-baserade verktyg i vardagen är viktigast.

Viktigaste kunskaperna för ett AI-samhälle. - enligt utbildningsgrad

Högutbildade och lågutbildade prioriterar olika kunskaper

- ▶ Högutbildade anser oftast att förmåga att bedöma källor och trovärdighet är det allra viktigaste i ett AI-samhälle.
- ▶ Lågutbildade tycker oftast att teknisk kunskap om hur AI fungerar är viktigast.

De viktigaste resultaten

- ▶ **Demokrati, jämställdhet och hållbar utveckling** anses vara de viktigaste målen att stödja med offentliga medel.
- ▶ Utbredd oro för **minskande färdigheter** i läsning, skrivning och kommunikation i Finland.
- ▶ Nästan alla anser att **lärande ska vara tillgängligt för alla**.
- ▶ **Livslångt lärande** värderas mycket högt, särskilt kritisk granskning av information och möjligheten att lära sig på svenska.
- ▶ Det vanligaste sättet att lära sig något nytt är att anmäla sig till en kurs eller titta på video på nätet.
- ▶ **Användning av AI** är vanligast i arbetslivet, mer begränsad i studier och fritid.
- ▶ Den viktigaste kunskapen för ett AI-samhälle är **förmåga att bedöma källor och trovärdighet**, följt av teknisk kunskap och kritiskt tänkande.

Tack för er uppmärksamhet!

Tillgång till rapporten och enkäten

- ▶ Rapporten kan läsas här: Bildningsbarometern 2025 (PDF)
- ▶ Alternativt direkt address:
barometern.fi/wp-content/uploads/2025/11/Bildningsbarometern-2025-rapport.pdf
- ▶ Enkäten hittar du här på barometern.fi/resultat-fran-panelen/